

Voorzitter

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

De **voorzitter**: Ik stel nader aan de Kamer voor, het wetsvoorstel Wijziging van de Wet openbaarheid van bestuur in verband met de implementatie van de richtlijn 90/313/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 7 juni 1990 inzake de vrije toegang tot milieu-informatie (24613) van de agenda van heden af te voeren en toe te voegen aan de agenda van volgende week.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de **stemming** over het wetsvoorstel **Verklaring dat er grond bestaat een voorstel in overweging te nemen tot verandering in de Grondwet, strekkende tot opnemings van bepalingen inzake het correctief referendum (25153)**.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen vooraf.

De heer **Wiegel** (VVD): Voorzitter! Tijdens de plenaire behandeling van dit wetsvoorstel in deze Kamer heb ik namens mijn gehele fractie een aantal bezwaren tegen dit voorstel naar voren gebracht. Nu het om het verklaren van onze stem gaat, merk ik op dat in dit wetsvoorstel drempels zijn ingebouwd van een zodanige hoogte, dat aanvaarding van dit voorstel waarschijnlijk qua feitelijke betekenis niet ver komt te liggen van de uitkomst waarbij dit wetsvoorstel zou worden afgewezen. Om die reden zal een grote meerderheid van onze fractie vandaag bij deze stemming heenstappen over de bezwaren die zij tegen het referendum heeft, en haar stem aan dit in de Tweede Kamer gesloten compromis niet onthouden. Een aantal leden van mijn fractie zullen, omdat zij van opvatting zijn dat het referendum zich ten principale niet verdraagt met het in ons land bestaande stelsel van vertegenwoordigende democratie, tegen het wetsvoorstel stemmen.

Mevrouw **Schoondergang-Horikx**

(GroenLinks): Voorzitter! De fractie van GroenLinks houdt bezwaren tegen dit voorstel. Ten eerste liggen de drempels te hoog. Ten tweede wordt voor het lokale en het provinciale niveau te veel via uitvoeringswetten geregeld. Ten derde is voor het verwerpen van een wetsvoorstel of besluit ten minste 30% van het aantal kiesgerechtigden benodigd. Per situatie kan dus op alle niveaus ook een hogere drempel gelegd worden. Het is niet de bedoeling van deze wet, maar wij betreuren het dat de regering, zeker voor het lokale en regionale niveau, niet bereid was het woord "ten minste" te schrappen. 30% is toch hoog genoeg? Toch vinden wij een te benepen correctief referendum beter dan helemaal geen referendum. Daarom zullen wij onze steun aan dit wetsvoorstel niet onthouden.

De heer **Hessing** (D66): Voorzitter! De leden van de fractie van D66 zijn verheugd over het feit, dat wij überhaupt in deze Kamer hebben kunnen spreken over een wetsvoorstel dat het referendum beoogt in te voeren. Wij zijn evenzeer verheugd over het feit dat, zoals zo dadelijk bij de stemming zal blijken, het in deze Kamer is gekomen tot een aanzienlijke steun voor dit wetsvoorstel. De fractie van D66 ziet in het referendum toch een belangwekkend instrument om burgers dichterbij het bestuur te kunnen brengen, en burgers een stem te kunnen geven bij belangrijke zaken die hen rechtstreeks raken. Daarin zit de kernwaarde van het referendum. Daarom zal mijn fractie voorstemmen.

De drempels in het wetsvoorstel zijn hoog, en wel zo hoog dat het woord "ten minste" dat in het wetsvoorstel wordt genoemd, wat onze fractie betreft zou moeten worden uitgelegd als "ten hoogste". Mijn fractie zal voorstemmen.

De heer **Batenburg** (AOV): Mijnheer de voorzitter! De drempels in het onderhavige wetsontwerp zijn veel te hoog. Het Nederlandse volk zal dus waarschijnlijk nooit gebruik kunnen maken van deze wet. Dat betreurt ik ten zeerste. Mijn bezwaren gaan uit naar de te hoge drempels. Ik begrijp niet waarom het Nederlandse volk

niet de gelegenheid krijgt om zijn stem in een bepaald geval uit te brengen. Als ik tegen het genoemde wetsontwerp zou stemmen, heeft de burger daar echter ook niets aan. Dus op grond daarvan zal ik mijn steun aan dit wetsontwerp geven.

De **voorzitter**: Ik stel voor, over dit wetsvoorstel hoofdelijk te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

Voor stemmen de leden: Le Poole, Rensema, Roscam Abbing-Bos, Schoondergang-Horikx, Schuyer, Stoffelen, Talsma, Tuinstra, Varekamp, Ter Veld, Vrisekoop, De Wit, Wöltgens, Van de Zandschulp, Zwerver, Batenburg, De Beer, Bierman, De Boer, Van den Broek-Laman Trip, Cohen, Dees, Gelderblom-Lankhout, Ginjaar, De Haze Winkelman, Hessing, Hilarides, Jaarsma, De Jager, Jurgens, Ketting, Linthorst, Lodewijks, Loudon, Luijten, Lycklama à Nijeholt, Meeter, Pit, Pitstra en de voorzitter.

Tegen stemmen de leden: Postma, Rongen, Schuurman, Steenkamp, Veling, Verbeek, Wiegel, Baarda, Van den Berg, Boorsma, Braks, Van Dijk, Van Eekelen, Eversdijk, Van Gennip, Glasz, Van Graafeiland, Grol-Overling, Heijne Makkreel, Hendriks, Hirsch Ballin, Hofstede, Holdijk, J. van Leeuwen, L.M. van Leeuwen, Luimstra-Albeda en Michiels van Kessenich-Hoogendam.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat het wetsvoorstel met 40 tegen 27 stemmen is aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van de wetsvoorstellen:

- **Regeling van de inwerking-treding van de algemene maatregel van bestuur van 26 maart 1996 tot wijziging van het Besluit vergunningen koolwaterstoffen continentaal plat 1996 (willekeurige afschrijving) (Stb. 214) (24671);**

- **Regels ter bescherming van het Antarctisch milieu ter uitvoering van het Protocol betreffende milieubescherming bij het Verdrag inzake Antarctica (Wet bescherming Antarctica) (25211).**